

11. Lošinjski dani bioetike (Mali Lošinj, 13.-16. svibnja 2012.)

Mali Lošinj tradicionalno je mjesto najvećeg bioetičkog okupljanja ne samo u Hrvatskoj već i u široj regiji pa je tako ponovno bio domaćin ovogodišnjih 11. *Lošinjskih dana bioetike*, koji su se održavali od 13. do 16. svibnja 2012. godine. Prateći ustaljenu praksu prijašnjih godina, i ove su godine održana tri znanstvena događanja: međunarodni simpozij sa stalnom temom *Integrativna bioetika i nova epoha*, studentska bioetička radionica s temom *Bioetika i psiha* te okrugli stol *Bioetika i kemija*.

Ove je godine na simpozij *Integrativna bioetika i nova epoha* bilo prijavljeno 58 referata, koji su se izlagali u dvije sekcije. Uz njih održana su i 4 plenarna izlaganja nakon otvorenja skupa pod temom "Bioetika u jugoistočnoj Europi" te 5 plenarnih izlaganja na samom kraju simpozija u sklopu teme "Uz 50. obljetnicu 'službenog' početka bioetike". Izlaganja je potpisao ukupno 91 autor, od čega je apsolutan broj sudionika simpozija iznosio značajnu brojku od njih 69. Sudionici iz različitih domena i polja istraživanja i ove su godine imali prilike sudjelovati u raspravama čiji je elementarni cilj i svrha – ujedno i osnovna nit vodilja čitavog simpozija – uspostavljanje interdisciplinarnog dijaloga o bioetičkim temama i problemima s naglaskom na važnosti uključenja i vanznanstvenih perspektiva. Tako se izlagalo i raspravljalo o ekonomskim, ekološkim, medicinskim, filozofskim, sociološkim, psihološkim, antropološkim, pedagoškim i drugim temama, odnosno pristupima pojedinim problemima. Cilj je takva interdisciplinarnog i pluriperspektivnog dijaloga uspostavljanje orijentacijskog znanja, koje bi jedino moglo otvoriti put prema rješavanju brojnih suvremenih dilema i pitanja kojima je bremenito naše doba.

U plenarnim izlaganjima na početku simpozija izložene su četiri teme čiji je zajednički nazivnik bio *Bioetika u jugoistočnoj Europi*. Mislav Kukoč govorio je o "Mediterranskim i europskim značajkama i obilježjima integrativne bioetike", dok su "Prilog ranijoj povijesti bioetike u Hrvatskoj (1985.-1995.)" ponudili Amir Muzur i Iva Rinčić. "Pojava klice bioetičke svijesti u Makedoniji" naslov je izlaganja Dejana Doneva, a Goran Mijaljica svoju je pažnju posvetio "Edukaciji iz etike istraživanja u jugoistočnoj Europi". Važno je istaknuti da su ova plenarna izlaganja vrlo važna u programatskim ciljevima simpozija, gdje se uz "izgrađivanje koncepta integrativne

bioetike" kao drugi važan idejni proces kojemu je ova manifestacija glavni nositelj ističe "programsko osmišljavanje ('europizacija bioetike') i stvarno etabliranje europske bioetike", kako je i navedeno na početku knjige sažetaka. U tom kontekstu naši bioetičari i bioetičari iz šire regije imaju posebnu zadaću i odgovornost.

Plenarna izlaganja na samom kraju simpozija također su imala posebno mjesto u promišljanju pojma bioetike i svojevrsnoj historijskoj refleksiji o nastanku same discipline, a okupljena su pod temom koja je reflektirala jedan presudan događaj u bioetičkoj povjesnici te je i naslovljena "Uz 50. obljetnicu 'službenog' početka bioetike". O tom su, za bioetiku važnom, događaju skup izvijestili Iva Rinčić i Amir Muzur izlaganjem "Bubreg, povjerenstvo, reportaža: etičke i bioetičke dileme u povodu 50 godina od članka 'Oni odlučuju tko živi, tko umire' Shane Alexander". Hrvoje Jurić govorio je o temi "Etički komiteti i integrativna bioetika", a Ivana Zagorac posvetila se "Preispitivanju početka bioetike".

Da je bioetička izdavačka produkcija i dalje na visokoj razini, pokazalo je predstavljanje recentnih bioetičkih izdanja. Tako su najprije predstavljena tri zbornika radova: *Integrative Bioethik und Pluriperspektivismus / Integrative Bioethics and Pluri-Perspectivism*, kojemu je urednik Ante Čović, *Fritz Jahr and the Foundations of Global Bioethics*, koji su uredili Amir Muzur i Hans-Martin Sass te *Zbornik od Privata međunarodna interdisciplinarna konferencija "Bioetikata – znak na novoto doba: bioetikata, medijmite, pravoto i medicinata"*, koji je uredio Dejan Donev. Predstavljen je i jednak broj knjiga: *Europska bioetika: ideje i institucije* Ive Rinčić, zatim *Znanje i Destrukcija. Integrativna bioetika i problemi zaštite okoliša* Tomislava Krznara te *Bioetika i medicina* Sandre Radenović. Pravu izdavačku posebnost predstavlja slikovnica *Priča o kapljici* Karli Tatjane Stepinac, a predstavljena je i prisutnost bioetičkih tema u brojnim časopisima šire regije: *Filozofija* (Skoplje), *Filozofska istraživanja* (Zagreb), *Jahr* (Rijeka), *Medix* (Zagreb), *Socijalna ekologija* (Zagreb), *The Holistic Approach to Environment* (Zagreb), *Treći program* (Beograd), *Universitas* (Split) i *Znakovi vremena* (Sarajevo).

Posebnu vrijednost i važnost za razvoj bioetičkog dijaloga i uopće nastavka bioetike predstavlja studentska bioetička radionica, koja je u punom smislu postala jedan mali zaseban simpozij s neobično svježim i originalnim pristupima pitanjima koja su prečesto ostavljena na marginama bioetike. Ove godine 28 studenata s 24 izlaganja svoju je pažnju posvetilo temi *Bioetika i psiha*. Na studentskoj su radionici sudjelovali studenti ne samo iz različitih profesionalnih područja, već i iz različitih obrazovno-odgojnih miljea i praksi: studenti filozofskih fakulteta u Zagrebu, Rijeci i Novome Sadu, studenti medicinskih fakulteta u Rijeci, Osijeku i Beogradu te studenti s Humboldtova sveučilišta u Berlinu i Hrvatskih studija u Zagrebu. Osim zavidne pripremljenosti izlagača, treba posebno istaknuti direktna i otvorena obraća-

nja u diskusijama unutar kojih se u punom smislu nazire toliko zahtijevana i žuđena interdisciplinarnost i pluriperspektivnost kojoj bioetika teži te ova radionica ostavlja prostor za nadu da bioetika u nas ima svijetlu budućnost.

Tema je okruglog stola ove godine bila *Bioetika i kemija*, na kojem je četiri izlagača najprije usmjerilo diskusiju. Valerije Vrček govorio je o "Etici okoliša". "Odnos materijalne i duhovne komponente u razvitku kemije: od alkemije i arheusa do vitalnog principa" tematizirala je Snježana Paušek-Baždar. Odnos "Bioetika i kemija" bila je tema izlaganja Srećka Valića, a "O broju 13" pričao je Nenad Trinajstić. Nakon izlaganja uslijedila je duža diskusija, kojom je i zaključena čitava manifestacija.

Može se zaključiti da su ovogodišnji *Dani* u potpunosti pratili kako u sadržajnom bogatstvu tako i u organizacijskom pogledu prošlogodišnje jubilarne te da predstavljaju u punom smislu obećavajući početak nove dekade ove znanstveno-kulturne manifestacije.

Igor Eterović